

Szerdi Ilona

Javaslatok a digitális nemzedék helyesírási készségének a fejlesztéséhez

A diákok számára a mindennapokban leginkább hasznosítható magyar nyelvi órai tevékenységet a helyesírás jelenti. A 21. század digitális korában az interneten megjelenő szövegek és diskurzusok nyelvi megszerkesztettségének sokfélesége miatt számos inger éri a tanulókat. Ezért napjainkban még fontosabbá válik a helyesírási készség fejlesztése az iskolában. A tanulmány első része a helyesírási vétségek internetes kommunikációban betöltött lehetséges funkcióival foglalkozik. Második része pedig olyan feladatjavaslatokat ismertet, amelyekben a közösségi médián belül a megosztott tartalmak segítségével vitathatók meg a helyesírási kérdések, és erősíthető meg a tudatos nyelvhasználat.

Bevezetés

Már évtizedekkel ezelőtt megfogalmazódott annak a gondolata, hogy az anyanyelvi órák tartalma nem merülhet ki csupán a nyelvi szabályok megismertetésében és gyakoroltatásában. Az anyanyelvi nevelésnek szerepet kell vállalnia az anyanyelvi tudat formálásában és társadalmi szerepének a tudatosításában is (Szende et al. 1981; Benkő 1986). A digitális kor elvárása, hogy a munkavállaló rendelkezzen a sikerhez szükséges olyan képességekkel, mint az ítélőképesség, az eligazodás, a közvetítés, a kommunikáció, a gondolkodás vagy az adatgyűjtés képessége (Poore 2015: 209; Löhr–Pramann 2017).

Jelen tanulmány – amely egy korábbi munka (Szerdi 2017) folytatásának is tekinthető – anyanyelvi javaslatainak a célja a fentiek alapján, hogy rámutasson a nyelvtani szabályok (itt a helyesírás) készséggé alakítására, az anyanyelvhasználathoz való tudatos viszonyulás kialakítására és a nyelv etikai problematikájára (lásd: „Aki a nyelvi közlésben pongyola, nemtörődöm, felületes, az valószínűleg nemcsak a nyelvi közlésben ilyen” Benkő 1986: 35). Az interneten közzétett tartalmakat felhasználó javaslatok támogatják az értékítélő képesség és a médiaműveltség fejlesztését. „A közösségi média arra is használható, hogy a web információinak hitelességével, tekintélyével, érvényességével kapcsolatos kérdéseket taglaljanak [ti. a diákok], [...] megtaníthat arra, hogy kritikusan közelítsünk mindenféle médiához, amely társadalmunkat és kultúránkat alakítja” (Poore 2015: 35). Továbbá a javaslatok (egy korábbi tanulmány első feladatjavaslata: Szerdi 2017: 158; jelen tanulmányban a 2. ábra) segítik a helyes online viselkedés kialakítását a nem megfelelő megnyilvánulások következményeinek megvitatásával (Poore 2015: 36).

Az elsősorban a szlovákiai magyar anyanyelvoktatáshoz kapcsolódó javaslatok „hozzáadóak”, kiegészítésként szolgálhatnak a helyesírás tanításához, nem ölelik fel a helyesírási tematikák egészét, nem is egy adott helyesírási szabály gyakoroltatásához kapcsolódnak. A kritikai gondolkodás fejlesztését szolgálva a javaslatok a középiskolák anyanyelvi óráinak foglalkozásaira ajánlhatók, rámutatva arra, „hogy megbízható helyesírás-tudásra az élet minden területén szükség van” (Antalné Szabó 2003: 23).

Napjaink helyesírás-gyakorlata és annak megítélése

Az online kommunikáció a digitális nemzedék mindennapjainak szerves részét alkotja. Az üzenetváltások, az üzenőfali megosztások gyakran előforduló nyelvi jellemzői a helyesírási szabályzatban foglaltaktól eltérő szóalakoknak, mondatszerkezeteknek, rövidítésjelöléseknek az alkalmazása (Bódi 2004: 183–234; Veszelszki 2017a: 74–139). A helyesírási szabályoknak lazább

követése főként az informális közegben tapasztalható (Bódi 2004: 200; Csordás 2013; Istók 2018a: 40–42). „A papíralapú szövegek helyesírási normájától eltérő belső helyesírási norma alakul ki” (Antalné Szabó 2008). A funkcióval is bíró tudatos helyesírási vétségek helyesírási stílus eszközként (R. Molnár 1992; Fábíán 1995), koncepcióként (ékezethiányos írásmód: 1), az egyén személyiségének kifejezőeszközeként (Bakonyi 1997) és a napjainkban megfigyelhető – különösen a Facebook-felhasználók egy csoportjánál – rossz helyesírású szövegek paródiájaként (például a következő Facebook-oldalak: *Noemi Vagvölgyi*; *Kocsos Károly*) tekinthetők. Helyesírási stílus eszközként funkcionálhat az idegen betűk alkalmazása, a szépírói helyesírás (szépírói névadással alkotott nevek AkH.¹² 154. pontja), a humoros-gyönyörös hatást keltő szándékosan hosszú szóképek használata. Ide sorolható még a helyesírási szabályzatban is kitételként szereplő betűhalmaz (AkH.¹² 6. pontja) és a személynevek alkalmi kisbetűs írása (AkH.¹¹ 165. pontja; az AkH.¹² vonatkozó pontja azonban már nem tér ki rá) (Fábíán 1995: 201–205). A figyelem felkeltése céljából jelenhetnek meg az összetett szavak különírással, ahogy erről egy Facebook-hozzászólásban is olvashatunk: „[...] sajnos az emberek helyesírása egyre rosszabb (pl. az igekötőket „el választva” az adott szótól), és ezekre a szavakra keresnek, így nekünk is ezekre a szavakra kell hirdetnünk, hogy rántaláljanak. [...] Sajnos az emberek a hosszú szavakat, bejegyzéseket nem olvassák el, de ha 3 szóra van tagolva, könnyebben megértik” (2). Nicola Döring a rövidítések háromféle funkcióját nevezi meg: 1. ökonomikus funkció (mint költség- és időspórolás); 2. identitásfunkció (azonosulás kifejezése az internetkultúrával vagy egy csoporttal az interneten); 3. interpretációs funkció (a fesztelen, informális nyelvi stílus jellemzője a szociálismédia-plattformokon, nem a nyelvi vagy az íráskompetencia hiányaként vagy nyelvromlásként kezelendő) (Döring 2003: 183–184).

A 21. században az internet digitális szövegei egyre nagyobb hatást gyakorolnak a fiatalok helyesírására. Az elmúlt években több felmérés is vizsgálta a diákok fogalmazásaiban és egyéb írásbeli szövegalkotásaiban megfigyelhető, a digitális kommunikáció eredményezte nyelvi jelenségeket (Veszelszki 2009, 2013, 2017a: 225–242; Buda 2011; Kruzslíc 2013; Laczkó–Kovácsné 2015; Biró 2016: 82; Biró et al. 2016: 212, 224). Kruzslíc Tamás felmérése (2013) rámutat arra, milyen átfedések vannak a diákok írásbeli, szóbeli és digitális kommunikációjában (mennyire elterjedt egy-egy digitális kommunikációra jellemző kifejezés – például a *pill*, *lol*, *sztem*, *figy* – a szóbeli, illetve az írásbeli szövegalkotásaikban). Veszelszki Ágnes 2008-as felmérése szerint a diákok 80%-a ír tudatosan másképp a számítógépen, mint kézírással az iskolában: rövidítéseket használ, elhagyja a mondat- és tulajdonnévkezdő nagybetűket, a mondatközi és -végi írásjeleket (2009, 2017a: 176). Egy 2010-es kutatásának eredményei kimutatják, hogy az általános iskolások 50%-a és a középiskolások 30%-a számos olyan rövidítést használ kézírással is, amely elsősorban az internetes csevegéseiket jellemzi (Veszelszki 2017a: 203; Szerdi 2017: 152, 157). Egy 2017-es online felmérés (Szerdi 2017: 153–156) eredményei azt mutatják, hogy az általános és a középiskolás diákok többnyire helytől, személytől és szituációtól függően veszik figyelembe a helyesírási szabályokat az internetes kommunikáció során. Az életkor előrehaladtával az említett tényezőktől függetlenül egyre fontosabbá válik a helyesírás az interneten. Az életkor növekedésével összefüggő tendenciát a korábbi (Bódi 2004: 213) és az újabb felmérések (Istók 2018b: 74) is igazolják. Bódi Zoltán szerint ugyanakkor elképzelhető, hogy nem az életkor a helyesírást leginkább befolyásoló tényező, hanem a nyelvhasználó anyanyelvi ismeretei, igényei, illetve az üzenetváltások témája (2004: 200). Az iskolai nevelésben – és nem csak az anyanyelvi órán – nagy figyelmet kell fordítani ezért a kódváltás tudatosítására, esetünkben a helyesírási szabályok alkalmazásának különféle lehetőségeire és formáira (Antalné Szabó 2008).

A helyesírás „társadalmilag megkövetelt normakövető tevékenység” (Vörös 1995: 220), „nemzeti önazonossági kérdés” (Vidákovich–Cs. Czachesz 2001: 37). Ez nemcsak a társadalom idősebb értelmiségi rétege, hanem a tanulók szerint is az iskolázottság, az általános műveltség, a személyiség minősítője (Vörös 1995: 220; Pletl 2015: 159). Az egyes szabálypontok fontosságának társadalmi megítélése azonban ingadozó. Némelyeket – mint például az egybe- és különírás esetében – kevésbé súlyos hibának tekintenek a nyelvhasználók, más szabályok nem követése miatt viszont – mint a *j/ly* helyesírása vagy az ismert személynevek írása – megbélyegzik a rossz helyesírót (3). A média

(televízió, internet), a kereskedelem (üzletek feliratai, szórólapok, termék hirdetések) olykor helyesírási igénytelensége vagy szándéktalan elírásai szintén visszhangra találnak a közvélemény kijelentéseiben (például a *Napi helyesírási szösszenetek* vagy a *Helyesírás.hu* Facebook-oldalak olvasói által beküldött és közzétett képek és hozzászólások). Ezeknek a kérdéseknek a megvitatására az iskolai anyanyelvi órákon szintén sort lehet keríteni (Zimányi 2000; Antalné Szabó 2003: 21).

Javaslatok, helyesírási gyakorlatok

A diákok gyenge helyesírási készségének okai több szempontra vezethetők vissza. Mindez az óraszámoktól, az anyanyelvi és az irodalomórák arányától (Zimányi 2000: 86; Misad 2017: 79), a tananyag elsajátításának mértékétől vagy szintjétől (Vörös 1995: 217) és az egyén személyiségétől (Nyitrai et al 1986: 45) egyaránt függ. A szlovákiai magyar tannyelvű középiskolákban a helyesírás-tanítás mozaikszemléletű, egy-egy témakörön (például szófajok, mondat) belül jelenik meg az általános iskolai tananyaghoz kapcsolódva (Misad 2013: 45–48; 2017). Kivétel az 1. évfolyam nyelvtankönyve (Misad et al 2009), amely *Az írásbeliség kialakulása* című tematikus egységben rendszerszerű összefoglalást ad a magyar helyesírásról (Misad 2017). A tanulmányban olvasható feladatjavaslatok ezért egyszerre több helyesírási témakört is érintenek, megoldásukhoz az összefüggésekben való gondolkodás szükséges. Annak érdekében, hogy a feladatok motiválják a diákokat a helyesírási szabályok elsajátításában, és kedvüket leljék az anyanyelvi órákban (Nyitrai et al 1986: 13–14; Schirm 2013), olyan témákhoz kapcsolódnak, amelyek az adott korosztály (itt serdülők) érdeklődésének megfelelnek: társadalmi problémák, erkölcsi kérdések, pályaválasztás, énkeresés (Cole–Cole 2003: 640–689). A jól megválasztott témák mellett a humornak is nagy szerepe lehet a helyesíráshoz való pozitív viszonyulás kialakításában (például „megoldás” egy vitában: 1–2. ábra; remény nyújtása a rossz helyesíróknak: 3–4. ábra).

1. ábra

2. ábra

3. ábra

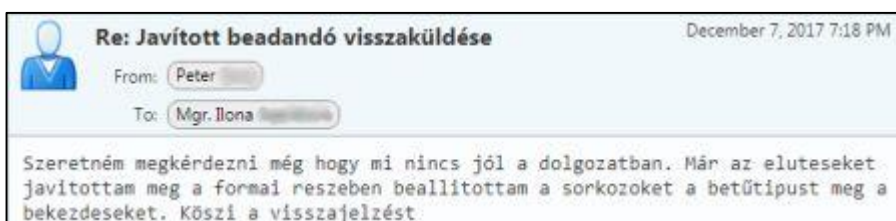
4. ábra

Megan Poore *Hogyan használjuk a közösségi médiát az oktatásban?* című könyvében (2015) rámutat a közösségi média – a digitális eszközök és szolgáltatások, valamint a különböző weboldalakon, közösségi oldalakon, blogokon közzétett tartalmak – előnyeire az oktatásban, és segítséget nyújt a felhasználásukra a tanítási-tanulási folyamatokban. Az alábbi feladatjavaslatok a közösségi médián belül közzétett tartalmakat emelik be az anyanyelvi foglalkozásokba. A hibakereső és -javító helyesírási feladatok a hibafelismerés készségének a fejlesztésével mutatnak rá a helyesírás mindennapi életben való fontosságára, ezzel kialakítva a diákokban a helyesírás iránti érzékenységet (Antalné Szabó 2003: 21, 31).

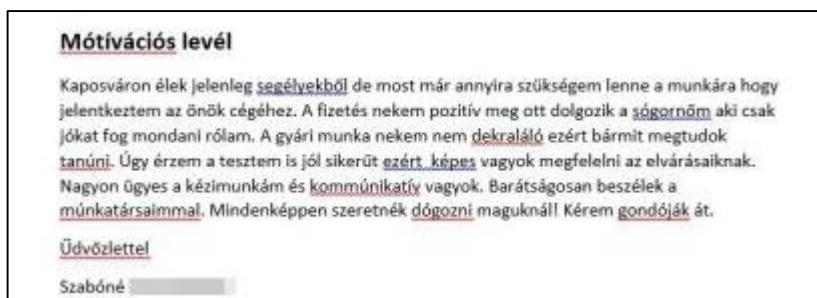
1. feladat

Az alábbi ábrákon (5. és 6. ábra) egy tanuló tanárnak írt e-mailje, illetve egy állásra pályázó motivációs levele olvasható.

- Keressetek helyesírási (és stilisztikai) hibákat a szövegekben! Javítsátok ki őket!
- Képzeljétek magatokat a tanár, illetve a munkáltató szerepébe! Milyen véleménnyel lennétek az írások alapján a tanulóról és a pályázóról? Vitassátok meg közösen vagy kisebb csoportokban!

5. ábra

6. ábra

c) Írjatok a legjobb tudásotok szerint saját kezűleg is egy-egy e-mail-szöveget! Válasszatok egy témát az alább felsoroltak közül, majd cseréljétek ki az elkészült írásokat a partársatokkal! (A 3. témában a szöveget ne e-mailként, hanem álláshirdető weboldalra szánt ajánlatként írjátok meg!)

Órai hiányzás indoklása

Szabadság igénylése a munkáltatótól

Álláshirdetés pincéri állásra

d) Értékeljétek egymás írását a tanár / a munkáltató / a pályázó szemszögéből!

2. feladat

A helyesírás szabályaitól való eltéréseket nem minősíthetjük minden esetben helyesírási hibának.

a) Vitassátok meg, hogy az alábbi ábrák (7. és 8. ábra) szövegeiben a helyesírási normától való eltérések helyesírási hibának vagy stílusesszöknek tekinthetők-e!

b) Magyarazzátok meg, hogy milyen jelentésbeli különbség van a *várlyuk* és a *várjuk* szóalakok között (8. ábra)!

7. ábra

8. ábra

3. feladat

- a) Olvassátok el az alábbi, internetről származó mondatokat! (A feladat példamondatai Csányi János 2001: 44–46 gyűjtéséből származnak.)
b) Fogalmazzátok meg, hogy milyen értelmezési lehetőségeket társíthatunk hozzájuk! Mi okozza a mondatok humoros hatását?

*Szegényes lakas volt, ezért meglepodtem, amikor lattam, hogy a szobaban ott all egy nagy teve.
Megnyugodva vezettem, mert az ut szeles volt.*

A fegyor a fegyenc megszokese utan: „Hat ez bizony meglepett.”

Nem azt kerdeztem, hogy milyen szinu az orrod, hanem azt, hogy miért veres.

Csengetett, hogy leolvassa a fogyasztasomat, de nagyon rosszkor jott a gazember.

- c) Mutassátok be, milyen szerepe lehet az ékezeteknek, illetve az ékezethiányos írásmódnak az írott közléseinkben!

A 3. feladat mondat szinten mutat rá a helyesírásból adódó értelmi különbségekre, míg a többi feladatnál szövegszinten valósul meg az értelmezés (Nagy L. 1992: 63).

4. feladat

Állapítsátok meg, hogy milyen helyesírási vétségeket fedeztek fel az alábbi ábrák (9. és 10. ábra) olvasásakor! Mennyire hihető számotokra a teszt, illetve a szépségkúra ígért eredménye? Szerepet játszik-e döntéseitekben a felhívás írásképe, helyesírása?

9. ábra

10. ábra

5. feladat

Vitassátok meg, hogy az alábbi ábrán (11. ábra) olvasható levél valótlanúságára milyen nyelvi és nem nyelvi jellemzőkből következtethetünk!

11. ábra

A 11. ábrán olvasható kéretlen üzenet – spam – megtévesztő információt, álhírt tartalmaz. A hozzátartozó feladat (5. feladat) megoldásához segítséget nyújthat Veszelszki Ágnesnek az álhírek kiszűrését szolgáló tanácslistája (2017b: 74), amelynek néhány pontja a következőképpen igazítható a feladathoz:

- Kezeljétek szkeptikusan, kritikusan a túlságosan kifejtő típusú, szenzációhajhász címeket!
- Ügyeljétek a szokatlan formázásra!
- Ellenőriztétek az üzenet feladóját!
- Mérlegeljétek a bizonyítékokat: Vonatkozhat-e rám a felszólítás? Valóban a Telekom küldte az üzenetet? Ügyfele vagyok a magyarországi Telekomnak? Van-e magyarországi bankszámlám?
- Ellenőriztétek a szöveg nyelvi minőségét és stílusjellemzőit!

Összegzés

A helyesírási vétség nem minden esetben kezelendő hibaként. Míg egy baráti beszélgetésben vagy irodalmi műben funkciója lehet, addig társadalmi, közéleti nyelvhasználati szintéren (például az iskolában) vagy formális szövegekben (például álláspályázatban) nem megfelelő írásmódnak számít (Dürscheid–Frick 2016: 114–116; Szerdi 2017), amely a szerző műveltségéről alkotott előítéletekhez vezethet. A tanulmány első fele az interneten zajló kommunikáció ez irányú jellemzésével foglalkozott. Az ezt követő fejezet feladatjavaslatai párhuzamba állították a helyesírási vétségek mindkét megjelenési formáját: helyesírási hiba és stílus eszköz. A feladatok megszerkesztésekor olyan témákra esett a választás, amelyek a célcsoport (a középiskolások) érdeklődési körébe tartoznak, és összekapcsolják a helyesírási készség fejlesztését a kritikai gondolkodás és az értékítélő képesség fejlesztésével. A vita és a megbeszélés módszerét alkalmazó gyakorlatok főként frontális osztály- és egyéni munkával oldhatók meg, de egy-egy feladat rész a csoportos munkát is támogatja (például az 1. feladat c) pontja).

A feladatok emellett szabadon alakíthatók aszerint, hogy milyen munkaforma motiválná és fejlesztené az adott osztályt vagy csoportot. Az alkalmazott módszereknek köszönhetően a diák folyamatosan ellenőrizheti a feladat megoldásához vezető állításainak a helyességét diáktársai és tanára segítségével. Mivel a gyakorlatok megoldásához a diákoknak több helyesírási szabályt, ismeretet is fel kell eleveníteniük, ezért ezek főkéntismétlő-, gyakorlóórák feladatsoraiba építhetők be.

Irodalom

- AkH.¹¹ = *A magyar helyesírás szabályai*. 11. kiadás. Akadémiai Kiadó. Budapest. 1984.
- AkH.¹² = *A magyar helyesírás szabályai*. 12. kiadás. Akadémiai Kiadó. Budapest. 2015.
- Antalné Szabó Ágnes 2003. A helyesírás-tanítás pedagógiája. *Hungarológiai Közlemények* 2: 19–40.
- Antalné Szabó Ágnes 2008. A helyesírási kultúra fejlesztésének régi-új technikái. *Anyanyelv-pedagógia* 3–4. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=109>(2017. június 24.)
- Bakonyi Géza 1997. *A hálózat használata a nyelv- és irodalomtudomány területén*. <http://mek.niif.hu/01200/01280/html/1.12.06/#Nyelv1> (2017. július 19.)
- Benkő Lóránd 1986. Anyanyelvi nevelésünk néhány kérdéséről. In: Szende Aladár (szerk.) *Program az anyanyelvi nevelés továbbfejlesztésére*. Tankönyvkiadó. Budapest. 27–38.
- Biró A. Zoltán 2016. „Attól függ, kinek írunk...” A digitális nyelv hatása székelyföldi iskolások nyelvhasználatára. In: Biró A. Zoltán – Bodó Julianna (szerk.) *Internet – iskola – anyanyelv. A média hatása a gyermekekre és fiatalokra*. Státus Kiadó. Csíkszereda. 72–113.
- Biró A. Zoltán – Bodó Julianna – Sárosi-Blága Ágnes – Biró Z. Zoltán 2016. A digitális nyelv térnyerése? Az IKT eszközök hatása a nyelvhasználatra – határon túli tanulócsoportok vizsgálata alapján. In: Biró A. Zoltán – Bodó Julianna (szerk.) *Internet – iskola – anyanyelv. A média hatása a gyermekekre és fiatalokra*. Státus Kiadó. Csíkszereda. 188–235.
- Bódi Zoltán 2004. *A világháló nyelve*. Gondolat Kiadó. Budapest.
- Buda Zsófia 2011. Az internet hatása a nyelvhasználatra. Fiatalok fogalmazás- és kifejezőképessége az internethasználattal összefüggésben. *Tudományos Közlemények* 26: 89–105.
- Cole, Michael – Cole, Sheila R. 2003. *Fejlesztéslélektan*. Osiris Kiadó. Budapest.
- Csányi János 2001. Az internetnyelv csalafintaságai. In: Balázs Géza – Grétsy László (szerk.) *Szójátékos anyanyelvünk. Válogatás a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma anyanyelvi pályázataiból*. Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma. Budapest. 44–46.
- Csordás Hédi Virág 2013. A Facebook-m@gy@r. *E-nyelv Magazin*3. <http://epa.oszk.hu/02200/02263/00017/a-facebook-mgyr.htm> (2017. július 19.)
- Döring, Nicola 2003. *Sozialpsychologie des Internet. Die Bedeutung des Internet für Kommunikationsprozesse, Identitäten, soziale Beziehungen und Gruppen*. Hogrefe Verlag. Göttingen.
- Dürscheid, Christa – Frick, Karina 2016. *Schreiben digital. Wie das Internet unsere Alltagskommunikation verändert*. Alfred Kröner Verlag. Stuttgart.
- Fábián Pál 1995. Helyesírási rendszerünk lehetőségei a mondanivaló árnyalásában. In: Szende Aladár (szerk.) *Anyanyelvi nevelés – embernevelés. Országos Anyanyelv-oktatási Napok*. Eger, 1994. július 4–7. Magyar Nyelvtudományi Társaság. Budapest. 201–209.
- Istók Béla 2018a. *Internetes footballnyelvhasználat. Közösség, mémek, szóalkotás*. Líceum Kiadó. Eger.
- Istók Béla 2018b. Facebook-nyelvhasználat. Normakövetés vagy funkcionális műfajmegkülönböztetés? In: Bukor József – Simon Szabolcs – Vajda Károly (szerk.) *A Selye János Egyetem X. Nemzetközi Tudományos Konferenciájának tanulmánykötete*. Selye János Egyetem. Komárom. 46–85.
- Kruszlicz Tamás 2013. A digitális kommunikáció hatása a középiskolások nyelvhasználatára. *Irodalomismeret* 2: 197–211.
- Laczkó Mária – Kovácsné Nagy Ibolya 2015. Hogyan hat a számítógép a digitális nemzedék írására, helyesírására? *Alkalmazott Nyelvtudomány* 1–2: 45–57.
- Löhr, Jörg – Pramann, Ulrich 2017. *Siker. Hasznos tudás mindenkinek 30 percben*. Kossuth Kiadó. Budapest.

- Misad Katalin 2013. A magyar helyesírás helye és oktatásának tapasztalatai a pozsonyi magyar tanszéken. In: Bozsik Gabriella (szerk.) *Helyesírás-tanításunk helyzete határon innen és túl. A Nagy J. Béla helyesírási verseny előadásai, feladatai és egyéb tanulmányok*. Eszterházy Károly Főiskola. Eger. 45–54.
- Misad Katalin 2017. A helyesírás-tanítás tartalma és szempontjai szlovákiai magyar középiskolai anyanyelvtankönyvekben. In: Lőrincz Julianna – Simon Szabolcs (szerk.) *A tankönyvkutatás szakmai, módszertani kérdései. A Variológiai kutatócsoport 7. nemzetközi tankönyvkutató szimpóziumának tanulmányai*. Selye János Egyetem. Komárom. 78–90.
- Misad Katalin – Simon Szabolcs – Szabó Mihály Gizella 2009. *Magyar nyelv a gimnázium és a szakközépiskolák 1. osztálya számára*. Slovenské pedagogické nakladateľstvo. Bratislava.
- Nagy L. János 1992. Hogyan tanítsuk a helyesírást? In: Nagy L. János (szerk.) *Rendszer és stílusztika a helyesírásban. Implom József Helyesírási Verseny*. Gyula. 61–64.
- Nyitrai Tamás – Takács Etel – Török Imre 1986. *Tanári kézikönyv a magyar nyelv tanításához az általános iskola felső tagozatában*. Tankönyvkiadó. Budapest.
- Pletl Rita 2015. A nyelvtan státusa a kisebbségi anyanyelvoktatásban. In: Vančo Ildikó (szerk.) *Tanulmányok a nyelvtanítás módszertanához*. Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Kara. 155–162.
- Poore, Megan 2015. *Hogyan használjuk a közösségi médiát az oktatásban?* Wolters Kluwer. Budapest.
- R. Molnár Emma 1992. Stílusos helyesírás a szépirodalomban. In: Nagy L. János (szerk.) *Rendszer és stílusztika a helyesírásban. Implom József Helyesírási Verseny*. Gyula. 35–49.
- Schirm Anita 2013. A humor szerepe a nyelvészet oktatásában. In: Vargha Katalin – T. Litovkina Anna – Barta Zsuzsanna (szerk.) *Sokszínű humor. A III. Magyar Interdiszciplináris Humorkonferencia előadásai*. Tinta Könyvkiadó. Budapest. 50–58.
- Szende Aladár – Hernádi Sándor – Szépe György – Takács Etel – Temesz Mihály 1981. Az anyanyelvi műveltség tartalma. In: Szende Aladár (szerk.) *Az anyanyelvi nevelés korszerűsítésének változatai*. Tankönyvkiadó. Budapest. 48–56.
- Szerdi Ilona 2017. Helyesírás-tanítás digitális szövegekkel. In: Lőrincz Julianna – Simon Szabolcs (szerk.) *A tankönyvkutatás szakmai, módszertani kérdései. A Variológiai kutatócsoport 7. nemzetközi tankönyvkutató szimpóziumának tanulmányai*. Selye János Egyetem. Komárom. 151–166.
- Veszelszki Ágnes 2009. Képirás vagy képes írás? Az infokommunikációs technológia hatása a felső tagozatosok írására. In: Balázs Géza – H. Varga Gyula (szerk.) *Ikonikus fordulat a kultúrában*. Magyar Szemiotikai Társaság – Líceum Kiadó. Budapest – Eger. 309–333.
- Veszelszki Ágnes 2013. A digilektus hatása az írásbeli és a szóbeli kommunikációra egy kérdőíves vizsgálat alapján. *Magyar Nyelvőr* 3: 248–274.
- Veszelszki Ágnes 2017a. *Netnyelvészet. Bevezetés az internet nyelvhasználatába*. L'Harmattan Kiadó. Budapest.
- Veszelszki Ágnes 2017b. Az álhírek extra- és intralingvális jellemzői. *Századvég* 2: 51–84.
- Vidakovich Tibor – Cs. Czachesz Erzsébet 2001. Egy helyesírás-vizsgálat tapasztalatai. *Iskolakultúra* 3: 37–50.
- Vörös Ferenc 1995. Helyesírási „edzémódok” – a szabályzat kritikus értelmezése. In: Szende Aladár (szerk.) *Anyanyelvi nevelés – embernevelés. Országos Anyanyelv-oktatási Napok*. Eger, 1994. július 4–7. Magyar Nyelvtudományi Társaság. Budapest. 213–220.
- Zimányi Árpád 2000. Helyesírás-tanításunk gondjairól. In: Bozsik Gabriella – V. Raisz Rózsa (szerk.) *Helyesírás és tanárképzés. A Nagy J. Béla országos helyesírási versenyek előadásai, egyéb tanulmányok és feladatsorok*. Eszterházy Károly Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszék. Eger. 85–98.

(1) Helyesírási hiba-e az ékezethiány? <https://m.nyest.hu/hirek/helyesirasi-hiba-e-az-ekezetihiany> (2018. január 18.)

(2) Napi helyesírási szösszenetek Facebook-oldal. <https://goo.gl/MaUjuS> (2017. július 22.)

(3) Hejes belyelentés: magyar helyesírási szótár on-line. <http://www.magyarhelyesiras.hu/rolunk.php>
(2017. december 11.)

Az ábrák forrása:

1. ábra: A Helyesiras.hu Facebook-oldal. https://www.facebook.com/pg/helyesiras.hu/photos/?tab=album&album_id=561798380526547 (2018. január 1.)
2. ábra: Facebook-üzenőfali bejegyzés alatti hozzászólás (2017. augusztus 14.)
3. ábra: A a Helyesiras.hu Facebook-oldal. https://www.facebook.com/pg/helyesiras.hu/photos/?tab=album&album_id=561798380526547 (2018. január 1.)
4. ábra: A Helyesiras.hu Facebook-oldal. https://www.facebook.com/pg/helyesiras.hu/photos/?tab=album&album_id=561798380526547 (2018. január 1.)
5. ábra: Elektronikus magánlevelezés
6. ábra: „A gyári munka nekem nem dekráláló, ezért bármit meg tudok tanúni”. <http://74nullanulla.hu/cikkek/2016/10/11/a-fizetes-nekem-pozitiv-humoros-kaposvari-motivacios-levelek.html> (2018. január 1.)
7. ábra: A Muszály Vendéglő weboldalának fejléce. <http://muszalyvendeglo.hu/index.php?menu=kezdodo> (2018. január 1.)
8. ábra: A Helyesiras.hu Facebook-oldal. https://www.facebook.com/pg/helyesiras.hu/photos/?tab=album&album_id=561798380526547 (2018. január 1.)
9. ábra: A Helyesiras.hu Facebook-oldal. https://www.facebook.com/pg/helyesiras.hu/photos/?tab=album&album_id=561798380526547 (2018. január 1.)
10. ábra: A Helyesiras.hu Facebook-oldal. https://www.facebook.com/pg/helyesiras.hu/photos/?tab=album&album_id=561798380526547 (2018. január 1.)
11. ábra: Beérkező levél a Gmail postafiókban (2017. október 8.)

Szerdi, Ilona

Suggestions for developing the spelling skills of the digital generation

For students, spelling is the most useful activity of the grammar classes in everyday life. They are exposed to a number of stimuli due to the diversity of the linguistic constructedness of texts and discourse on the internet. Therefore, the development of spelling skills at school is even more crucial today. The first part of the study discusses the potential functions of spelling mistakes in internet communication. The second part introduces exercises where spelling questions can be discussed with shared content in social media and thus conscious language use can be strengthened.

Kulcsszók: helyesírás, internetes kommunikáció, készségfejlesztés

Keywords: spelling, Internet communication, skills development

Az írás szerzőjéről

Szerdi Ilona

doktori hallgató, Selye János Egyetem Tanárképző Kar Magyar Nyelv és Irodalom Doktori Iskola, Komárom

szerdi.ilona[kukac]gmail.com